

www.dagakyrkor.com

Daga Kyrkblad

Sommar 05

Gryt, Gåsinge-Dillnäs, Björnlunda

Personal

Pastorexpeditionen	640 50 Björnlunda	fax	0158-203 10
Exp tid mån-fre kl 10-12	Lena Östling Andersson	kanslist	0158-200 23
E-post	Christina Lööf	kamrer	0158-200 23
Hemsida	bjornlunda.pastorat@svenskakyrkan.se		
Brevlåda	www.dagakyrkor.com		
Tf. kyrkoherde	Petter Wingren (PW)	arbete	0158-400 20
E-post	petterwingren@swipnet.se	mobil	070-270 41 40
Vice pastor (15/6-13/7)	Maria Eksmyr (ME)	arbete	0158-200 23
		mobil	073-180 00 70
	Gryt	exp	0158-401 64
Vaktmästare	Lotta Thunholm	mobil	070-572 37 23
Värdinna	Birgitta Eriksson	hem	0158-420 69
	Församlingshem, Prästkragen	arbete	403 57, 405 06
Musiker	Agneta Blomén Johansson (AB)	arbete	0158-403 57
		hem	0152-136 72
E-post	agnetablomen@hotmail.com	mobil	070-813 67 26
	Gåsinge-Dillnäs	exp	0158-313 15
Vaktmästare	Ing-Mari Eriksson	mobil	070-572 37 25
Värdinna	Katarina Hult	hem	0158-313 06
	Tingshuset	arbete	0158-313 15
Diakoniassistent	Ingegerd Gustafsson	hem	0158-311 13
	Björnlunda	exp	0158-200 23
Vaktmästare	Hans-Jörgen Swanqvist	mobil	070-734 17 33
Värdinna	Anita Åkerlind	hem	0158-202 48
	Församlingshemmet	arbete	0158-200 23
Musiker	Åsa Johansson (ÅJ)	hem	0155-24 60 07
E-post	asagun@tiscali.se	mobil	070-825 54 58
Församlings- assistent	Karina Sandell	arbete	200 23
		mobil	070-461 24 44
Redaktör	Petter Wingren (foto när ej annat anges)		
Ansvarig utgivare	Petter Wingren		
Tryck	Gnesta Tryck AB		

BYGGA

Innehåll

s4	Nybygge, hembygd eller hemmabygge	Petter Wingren
s4-6,17	Bilder från konfirmandläger	
s6	Ett Barn	efter Dorothy Law Holte
s7	Hembygd	Sive Karlsson
s9	Gudstjänster och program	
s11	KYRKOVAL 2005	Valnämnden
s12	Sommarmusik	
s13	Bygga Kyrka tillsammans	Sarah Kinberg
s16	Bygg där det är möjligt att bygga	Orvar Jansson
s19	De bygger förtroende och kvalité	Petter Wingren
s23	Bibelord	

Bygga rygg

På konfirmandlägret på Solbacka fick konfirmander och ledare ett tomt papper tejpat på ryggen. Uppdraget var att gå runt och skriva på varandras ryggar positivt om den personen. Nu efteråt läser Malin och Heidi sina papper: Kan man se på mig så här?

Nybygge, hembygd eller hemmabygge

Hur ska vår bygd utvecklas på bästa sätt? Hur ska balansen mellan det ärvda och det förvärvade bibehållas? Den som bygger nytt måste känna till det gamla. Den som vill förvalta det gamla måste ha mod att förnya. Kyrkovalet 18 september är ett tillfälle att välja framtid utifrån en god traditions grund.

Livet är ett gigantiskt nybygge. Tänk alla byggstenar som ska till, för att en människa alls ska kunna leva: blodomlopp, nervceller, muskler på en nivå, proteiner, vitaminer, syre på nästa nivå, gener på nästa, atomer....

...Det är inne att tala om gener. Det återkommer ständigt och

berör allt ifrån tsunamin och sjukdomar till kriminalregister. Är vi programmerade? Är vi förutbestämda? Är vi bara apparater? Nej vi är levande stenar i

(Fortsättning nästa sida)

*Skriva
varma
ord
mot
varm
rygg...*

*känna
varma
ord
mot
varm
rygg*

Församlingsvision

Att vara källan, där vi finner kraft och ro

Idé

Vi ska vara en Öppen och Uppsökande kyrka, som i Dialog förmedlar det Kristna Kärleksbudskapet. Budskap och Förhållningssätt ska stämma överens.

Konfirmander och ledare masserar varandras ryggar i en stor cirkel och roterar så att alla får massera alla

(från föregående sida)

mänsklighetens enorma nybygge, men med grund i det genetiska arvet genom tidsåldrar av utveckling.

Nya vyer och profiler

Ett sunt engagemang för hembygden är att se att allting förändras men ändå är detsamma. Ja, om det inte skulle förändras skulle det inte kunna förbli detsamma. Då skulle alla plantor dö och husen skulle vitt- ra sönder. Allt liv skulle upphöra och hembygd skulle inte ens vara ett museum utan ett fängelse för döda.

Men nu byggs det för fullt i alla våra tre församlingar. Nya hus blir till. Nya människor förverkligar sina drömmar i våra ärvda marker. Nya vyer skapas och nya profiler med

nya genupsättningar ger fräschör åt vår bygd. Men allt vilar i det från det gångna givna. Vågorna på våra vackra sjöar är ständigt nya men förvaltar en rörelse från långt tillbaka.

Att känna igen

Kyrkan har också ett arv, en egen genbank att förvalta, med texter, tankar, sätt att se på verkligheten, som har gått vidare genom förnyelsens vågor. Många tycker med mig att förnyelsen

(Fortsättning nästa sida)

Bygga

*För
tro
ende*

foto: Jonathan Olsson

(från föregående sida)

har gått farligt sakta. Andra tycker att det rör sig för fort, "ska inte ens kyrkan få vara som den alltid har varit!" "När jag kommer till kyrkan en gång om året ska jag väl åtminstone få känna igen psalmerna!"

Väl framtidens kyrka!

Det handlar om att bygga förtroende med vår samtid, förtroende för själva livet, så att de destruktiva krafterna kommer av sig! Det måste till både nybygge och hembygd men kanske inte hemmabygge. Kyrkan behöver en varm professionalism, som kan både lyssna och övertyga. Förmår inte kyrkan att gestalta detta sitt arv på ständigt nya sätt blir den bara ett unket vatten, ett fängelse för döda kvarlevor. Den 18 september är det kyrkoyal in emot en

Vi skriver goda ord på varandras ryggar

tydlig förändring, när Björnlunda, Gåsinge-Dillnäs och Gryt blir en församling 2006: Daga församling.

Det dagas

Daga är det gamla häradsnamnet som vi ärver av vår bygdehistoria. Daga är också något fräscht som en ny morgon, när man öppnar ögonen och prövar rösten. För bibeln berättar att uppståndelsen sker i gryningens första tysta andetag. Det dagas.

Petter Wingren

Ett Barn

Ett barn som får mycket kritik lär sig fördöma.

Ett barn som får möta fientlighet lär sig slåss.

Ett barn som görs till åtlöje utvecklar osäkerhet.

Ett barn som ständigt får uppleva skam utvecklar skuld känslor.

Ett barn som behandlas med tolerans lär sig generositet.

Ett barn som uppmuntras utvecklar sin självkänsla.

Ett barn som bemöts med vänskap lär sig känna förtroende.

Ett barn som får uppleva rent spel lär sig rättvisa.

Ett barn som accepteras och respekteras känner TRYGGHET.

Fritt översatt efter Dorothy Law Holte

Ase och Sive Karlsson

Hembygd

Sive Karlsson ser sitt stora engagemang för hembygden som ett genetiskt arv. I 8 - 9 generationer har hans släkt funnits på östra sidan om Klämningen. Vad är det för samband mellan den inre bilden av hembygden och hembygdens faktiska landskap, som är föränderligt och ändå det samma? Minnena flätar samman de båda.

Det finns ett talesätt som säger: "Han är gammal och vis". Det påståendet gäller inte mej. Jo - gammal. Allt oftare känner jag mig som ett mellanting av lokalpatriot och byfåne.

Fast för fortkörning

Nu har Petter präst bett mig skriva några rader om bygden - hembygden. Det borde jag kunna klara av. Under

mina 85 år har jag förflyttat mig tre kilometer utefter Klämningens östra strand. Då kan man inte åka fast för fortkörning.

Väglöst land i förändring

Så bygden känner jag väl. Men hur långt sträcker sig hembygd? Kanske det som förr var Dillnäs socken? Jag, såväl som alla andra som uppnått mogen ålder, har fått bevittna en märklig förvandling av vår bygd. Jag föddes i så gott som väglöst land öster om sjön, under mycket fattiga förhållanden. Har sedan fått vara med om utvecklingen till vårt nuvarande tekniska samhälle. Även mycket av själva landskapet är förändrat. Nya vägar och nya boplatser

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

har tillkommit. Stora åkermarker är nu skogsbevuxna. Men ändå är det samma hembygd. Märkligt!

Varje fläck av bygden

Under slutet av stora kriget blev jag inkallad och hamnade fyra månader i Skåne. Jag var kompanisjukvårdare. Det var sommar och varmt. Vi badade i Hanöbukten. Det gick ingen nöd på oss. Ändå greps jag ibland av svår hemlängtan. Jag kunde ligga i tältet om kvällarna och gå igenom varje fläck av bygden där hemma. Hur där såg ut och vad jag upplevt där. Hur skulle de stackare ha känt sig i forna krig som hamnade i fångenskap och aldrig fick komma hem igen?

Några år efter kriget var jag en vinter på Wendelsbergs folkhögskola utanför Göteborg, men märkte inte då något

av hemlängtan eller saknad efter min hembygd. Vad berodde det på? Jag fann min livskamrat Åse.

Hembygd som förenar

Kanske att riktig hembygdskänsla har med våra gener att göra. Är det ett arv från våra fäder? Man föds och växer in i den bygd där våra gångna generationer levat? Själv kan jag peka på 8 - 9 generationer som trampat runt på den lilla fläck som jag kallar min hembygd. Min starka hembygdskänsla har också mycket med Hembygdsföreningen att göra. Gemensamhetsintresset för bygden och vad vi tillsammans lyckats åstadkomma. Dels vår hembygdsgränd men även dokumentationen genom våra krönikor.

Med bygdehälsning

Sive Karlsson

Sive Karlssons har skrivit böcker om sin hembygd, som denna "Min Dagabok", så passande för detta nummer..

Gudstjänster och program

Beställ kyrkbil oavsett var du bor
inom pastoratet, Gåsinge Taxi: 301 10

Musik	Agneta Blomén Johansson (AB)	Åsa Johansson (ÅJ)
Präst	Petter Wingren (PW) Urban Engström, teol. stud. (UE) Bo Wingård, mötesledare (BW)	Maria Eksmyr (ME) Katariina Sjöblom (KS) Christoffer Lundgren (CL)

Juni

Sönd 5/6	11.00 <i>2 e tref</i>	Gudstjänst	Björnlunda	ÅJ, UE
	15.00	Gudstjänst	Gåsinge	ÅJ, UE

Torsd 9/6	13.30	Gudstjänst	Ekhagens äldreboende	PW
---------------------	-------	------------	-------------------------	----

Sönd 12/6	11.00 <i>3 e tref</i>	Mässa med dop	Gryt	ÅJ, PW
	15.00	Gudstjänst med dop	Björnlunda	ÅJ, PW

Sönd 19/6	11.00 <i>4 e tref</i>	Gudstjänst	Björnlunda	AB, UE
	15.00	Gudstjänst	Gryt	AB, UE

Torsd 23/6	19.00 <i>(Se sid 12!)</i>	Sommarmusik	Gåsinge	ME
----------------------	---------------------------	-------------	---------	----

Lörd 25/6	15.00	Sommarpsalmer	Björnlunda	AB, ME
---------------------	-------	---------------	------------	--------

Sönd 26/6	11.00 <i>Joh döparens d</i>	Mässa	Gåsinge	ÅJ, ME
	15.00	Gudstjänst	Björnlunda	ÅJ, ME

Torsd 30/6	13.30	Gudstjänst	Ekhagens äldreboende	ÅJ, ME
	19.00 <i>(Se sid 12!)</i>	Sommarmusik	Gryt	ME

Juli

Sönd 3/7	11.00 <i>6 e tref</i>	Mässa med dop	Gryt	ÅJ, ME
	18.00	Friluftsgudstjänst	Ullevi hembygdsgrd	ÅJ, ME

Torsd 19.00 (*Se sid 12!*) Somarmusik Björnlunda ME
7/7

Sönd 11.00 <i>Kristi förkl. d</i> Mässa Björnlunda ÅJ, ME 10/7
15.00 Gudstjänst Gryt ÅJ, ME

Torsd 19.00 (*Se sid 12!*) Somarmusik Gåsinge PW
14/7

Sönd 11.00 <i>8 e tref</i> Friluftsgudstjänst Gryts ÅJ, PW 17/7 Röda Korset hembygdsgård kaffe: hembygdsföreningen
15.00 Mässa Björnlunda ÅJ, PW

Torsd 13.30 Gudstjänst Ekshagens ÅJ, PW
21/7 äldreboende

19.00 (*Se sid 12!*) Somarmusik Gryt PW

Sönd 11.00 <i>9 e tref</i> Mässa Gryt ÅJ, PW 24/7
15.00 Gudstjänst Gåsinge ÅJ, PW

Torsd 19.00 (*Se sid 12!*) Somarmusik Björnlunda PW
28/7

Sönd 11.00 <i>10 e tref</i> Mässa Björnlunda ÅJ, PW 31/7
15.00 Gudstjänst Gryt ÅJ, PW

Augusti

Torsd 19.00 (*Se sid 12!*) Somarmusik Gryt PW
4/8

Lörd 11.00 Konfirmation Björnlunda AB, ME
6/8 med mässa, Solbackakonfirmander

Sönd 11.00 <i>11 e tref</i> Mässa Gåsinge AB, PW 7/8
15.00 Gudstjänst Björnlunda AB, PW

Torsd 13.30 Gudstjänst Ekshagens AB, PW
11/8 äldreboende

19.00 (*Se sid 12!*) Somarmusik Gryt PW

Sönd 11.00 <i>12 e tref</i> Mässa Gryt AB, PW 14/8
--

Torsd 19.00 (*Se sid 12!*) Somarmusik Björnlunda PW
18/8

Sönd 11.00 *13 e tref* Mässa Björnlunda AB, PW
21/8

Sönd 11.00 *14 e tref* Mässa Gåsinge AB, PW
28/8
15.00 Gudstjänst Björnlunda AB, PW

September

Torsd 13.30 Gudstjänst Ekhagens PW
1/9 äldreboende

Sönd 15.00 *15 e tref* Mässa Gryt AB, PW
4/9

Sönd 18.00 *16 e tref* Ekumenisk gudstjänst Tabor AB, KS
11/9 med damkör Blacksta BW

Sönd **09-11, 16-20** **KYRKOTAL** **GÅ OCH RÖSTA!!**
18/9
11.00 *17 e tref* Mässa Björnlunda PW
15.00 Gudstjänst Gryt PW

KYRKOTAL 2005

Den 18:e september är det val av ledamöter till kyrkomötet, stiftet och fullmäktige. (Bjömlunda, Gryt och Gåsinge-Dillnäs utgör en församling från och med 2006). Det är också möjligt att förhandsrösta på pastorsexpeditionen med början den 5:e sept. Röstkort kommer med posten i slutet av augusti.

Valnämnden

Sommarmusik

Torsdagkvällar klockan 19.00

23 juni

Gåsinge kyrka

"Mellan strand & lind,
ett musikaliskt möte
i sommar kvällen"

I samarbete med Sensus

Jan Strand, gitarr,
Susanne Lind, fiol & sång

30 juni

Gryts kyrka

"Längst inne i mitt huvud"
- där sånger om livets
alla skiften varvas med
stämningsfull musik.

Katarina Torgersson
sång & piano

7 juli

Björnlunda kyrka

"Klangfärger i sommarkväll
med marimbor"

Olle Pettersson
& Martin Salomonsson

14 juli

Gåsinge kyrka

"Änglatrumpeter
& domedagsbasuner"

Strängnäs Brasskvartett:
Stikkan Persson
Sven Larsson
Maria Wilsson
Tomas Hillerbrant

21 juli

Gryts kyrka

"Musikalisk salong"
- ett annorlunda möte
med 1700-talet

Åsa Johansson, violin
Katarina Ström-Harg, piano

28 juli

Björnlunda kyrka

"Musik i sommarkvällen"

Sara Blomèn Power, sång
Carolin Johansson, sång
Elisabeth Eriksson, piano

4 augusti

Dillnäs kyrka

"Glädjens blomster"

Folkmusikensemblen Triton:
Karin Morell, sång
Anna Persson, fiol
Christine Ödell, piano, orgel
& flöjt

11 augusti

Gryts kyrka

"Helklassiskt
på flöjt & piano"
Alfèn, Beethoven & Widor

Mats Möller, flöjt
Jan Bülow, piano

18 augusti

Björnlunda kyrka

"En resa genom Europa
i barockens tecken"

La Monica-trion:
Christina Sönstevold, tr.flöjt
Knut Sönstevold, barockfagott
Suzanne Persson, teorb

Klövbron som förbinder öster med väster och människa med människa

Bygga Kyrka tillsammans

Det är rubriken på inledningsstycket i den lilla informationsfolder, som Sarah Kinberg och andra förtroendevalda i kyrkan fått hem i brevlådan inför kyrkovalet i höst. På omslaget står fyra snällt leende personer och håller i en kyrka byggd av legobitar i glada färger.

Sarah Kinberg

Jag tycker den bilden är löjlig. Den visar inte alls vad det handlar om. Nu gäller det ju för Svenska kyrkan att få behålla sina medlemmar och att skapa en tidsenlig och långsiktig plattform som tilltalar alla de som funderar på att hoppa av och som nytänder dem som redan är med. Det kallar jag ett utmanande kyrkobygge som knappast kan illustreras med några leksugna legobyggare.

Bygga nytt

Dessutom ska Gryt, Björnlunda och Gåsinge-Dillnäs gå ihop och bygga en helt

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

ny församling, Daga församling. Nu har vi alltså alla möjligheter att skapa något bra. Förutsatt att du går och röstar 18 september, förstås. Vi tar de bästa och mest engagerade från tre församlingar och får ett handlingskraftigt kyrkoråd som vi, du och jag, ger mandat att genomföra en välbehövlig förändringsprocess. De får bygga vår nya aktiva kyrka i Daga församling. Det blir ingen enkel resa mot målet. Mycket strul och många fallgropar väntar säkert på vägen. Vi har ju närliggande exempel på kyrkliga tråkigheter som jag inte behöver gå in på närmare. Men i begreppet bygga ligger det ett slutmål och ett framtidsperspektiv som för det mesta är positivt, eller hur? En förändring som medför något nytt och bättre både i smått och stort.

Sandlåda på plats

Barnbarnet Matilda fick en sandlåda av farföräldrarna på ettårsdagen i fjol. Inte tyckte hon att det var särskilt kul då, på ettårsdagen. Farfar var vresig för att det fattades skruvar, farmor trött och svettig och mamman var förtvivlad över att ungen stoppade sand i munnen. Men nu 8 månader senare är

lådan självklar för sitt ändamål och flitigt använd och vi som byggde den myser vid åsynen av det lyckliga barnet i sandkaketagen.

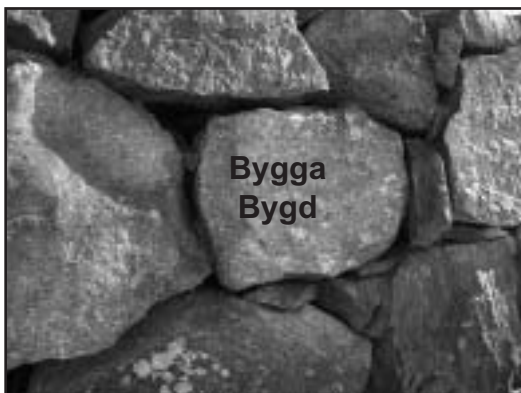
18-hålsbana utanför knuten

Jag blickar idag ut över en välmående golfbana som jag varit med om att dra igång. Men oj vilket strul maken och jag hade, då i mitten på 90-talet. Vi slogs både mot klockan, myndigheter och många tröga och skeptiska ortsbor, men vi lyckades sjösätta projektet. Nu tio år senare kan vi både njuta av och spela på denna underbart vackra och utmanande 18-hålsbana som ligger alldeles utanför husknuten.

Blicka framåt!

Tänk vilket strul och vilka protester och vilken långbänk det blev för att komma fram till Öresundsbrons förverkligande. I dag är en broföbindelse med Danmark självklar, tycker jag. Eller tänk på hur pendeltåget från Gnesta blir stående vid Älvsjö ganska ofta nu på grund av störningar på spåret genom bygget av nya Årstabron. Då jag blir sittande där i morgonruschen och läser Metro för

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

tredje gången blir jag riktigt riktigt sur. Tåget lutar i kurvan där det står och jag håller hela tiden emot för att inte få ofrivillig kroppskontakt med min bänkgreman som stinker vitlök och jag förstår att det blir för sent idag igen!!! Inte tänker jag just då på att det kommer att bli bättre bara nya Årstabron blir färdig. Men det borde jag göra. Jag borde blicka framåt mot målet, oftare...

Rätt rotsystem

Jag behöver förresten inte pendla på ett tag. Min arbetsgivare och jag har skilts åt helt nyligen efter en omorganisation av företaget. Visst, detta är på gott och ont förstås. Lediga dagar för egna aktiviteter det är mycket skönt och efterlängtat, men den dagliga kontakten med arbetskamraterna försvann ut tillsammans med stor del av den mentala stimulansen. Jag har ännu inte riktigt hittat tillfredsställelse med den nya situationen. Rastlösheten lurar och framtidsidéerna trängs om utrymmet då jag ska somna. Ska jag börja läsa filosofi? Eller satsa på fina jobbet med 200 resdagar? Eller klä om Karl Johan-soffan? Kanske en omskolning? Knappast i min ålder. Jag har ju passerat 60. Jag ser mig själv lite som ett ROT-projekt just nu. (ROT står för reovering, ombyggnad och tillbyggnad).

Jag stannar upp, startar på nytt och växer kanske i bästa fall...

Mindre gullegull med legobitar!

Men så är det förstås också med kyrkbygget. Jag kan tänka ROT-tanken även för detta. Vi behöver en reovering av hela "kittet med tillhörigheten" på något sätt. Fråga inte hur, för det kan inte jag svara på. Många medlemmar i Svenska kyrkan har ingen aning om vad de får rent konkret för sitt medlemskap. Omvänt de som går ur vet inte vad de går miste om. Det är sannerligen inte lätt att komma igenom med kyrklig information i bruset idag. Nej, mer kämpglöd från kyrkans sida och mindre gullegull med legobitar. Då du!

Sarah Kinberg

Orvar Jansson, Tove och Sarah

Bygg där det är möjligt att bygga

Orvar Jansson bygger kropp, kunskap och förtroenden utan utstakade mål. Själva byggandet är belöning nog, och så detta att vara mänsklig. Orvar gömmer sig inte. Han arbetar med ungdomar - som inte är någon särskild sort utan helt enkelt människor att tala med. Han vill bygga broar mellan själar.

I 25 år har jag tillbringat en stor del av min fritid på ett gym. Hela tiden har jag blivit lite större eller starkare. Och tid är det enda jag har. Ofta har jag tillfrågats om meningen med det hela. Jag brukar inte ge något egentligt svar, men oss emellan lägger jag ner all möda bara för att det är möjligt att

komma vidare. Jag bygger, fastän det aldrig finns något mål att uppnå. Och det uppfattar jag som djupt mänskligt.

Kunskapens bygge

Med den egentliga början när jag som sexåring lärde mig läsa, har jag alltid försökt lära mig nya saker. Jag har sökt kunskap. Inte för att möta arbetslivets krav. Inte för att kunna vara smart på gatan. Inte för att jag nånsin kommer att kunna en så stor bråkdel av det som finns att veta, att det ens är värt att försöka bestämma den. Nej, bara för att kunskap är

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

möjlig att bygga upp. Och det ser jag som grundläggande mänskligt. Den som slutar bygga för att inte målet är inom räckhåll, är inte längre jordens salt.

Räcka till för någon enda

När jag nu skriver för Kyrkobladet, är anledningen att jag tillfrågats för att några har talat om mig som en vuxen att lita på. De som gjort det, är konfirmandledarna.

Jag jobbar på Frejaskolan, mitt i ett hav av det som känns som oändligt många unga, alldeles för många för att jag ska kunna räcka till för mer än nån enskild. Och det bara ibland. Så det är där de unga har mött mig.

Språket förbinder själar

"En vuxen att lita på." Att omnämnas på det sättet gör mig stolt.

Bilder från konfirmandläger på Solbacka

"Oändligt många unga"

Räcka till för någon enda (se s4-6)

För en sekund såg jag framför mig upp-
lägget att helt enkelt bara få skriva om
hur bra jag är. Men det är jag ju inte.
Inte så bra som jag skulle vilja, och än
mindre än vad jag borde.

Har jag då något att komma med? Ja,
min tro. En sak jag tror på är språket.
Språket är det enda medel vi har att

kunna förbinda de
ensamma själar vi bär
runt på. Alla vi män-
niskor. På skolan elever
liksom personal. Även om
jag kan tycka att dagens
ungdomar, är ungdomar
ensammare än ungdomar
nånsin varit. Berövade
kontakt med nån annan
generation i och med att
de har två stressade hel-
tidsarbetande föräldrar

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

som ofta har långt pendlingsavstånd till sina jobb och sju åtaganden utöver sin familj.

Bakom varje 3G

Förutom då att den moderna tiden är sån att de tidigare generationerna är avskaffade ur barnens uppväxt. Hur ofta får de tid att ha en vuxen att prata med? Och kan de få något, så är det mer pryglar än unga nånsin haft. Men bakom varje 3G-mobil och mp3-spelare och märkeskläder och attityd finns en medmänniska med samma grundläggande behov och drömmar som jag.

Onåbar är enklast

Har jag gjort något rätt, är det att jag har talat med de unga människorna.

Jag har inte gjort det som är för lätt att göra. Jag har inte gömt mig. Innerst inne är vi ju så rädda. Att vara onåbar är enklaste vägen genom dagen. Och sen får man åka hem till livet.

Bygga broar

Jag är inte en lärare som talar till eleverna. Jag är en medelålders man som talar med yngre medmänniskor. Inte för att det direkt är mitt jobb. Och inte av stor godhet. I det möte som uppstår byggs en bro mellan mig och en medmänniska. Jag kan ge något. Och bara bron finns där, får jag också något.

Inte ensam

Så länge jag kan bygga broar mellan människor, och göra det åt de yngre som inte har språket färdigt som verktyg, tror jag mig göra något bra. Och jag försöker berätta att ingen människa klarar sig ensam. Ingen. Inte ensam.

Snickarson

Kanske jag då, om än bara då, till och med är nära min vän Boaz dröm att göra något gott, utan att samtidigt tvingas göra något ont.

Okej, teologi är inte min starka sida. Men jag tror mig ha hört att Gud är mycket för symboler, så det är klart att Jesus var son till en timmerman. Son till en som byggde.

Orvar Jansson

De bygger förtroende och kvalité

Det ungerska paret Levente och Katalin har byggt sin nya tillvaro i Sverige steg för steg. De vill att det ska hålla långsiktigt och kvalitetsmässigt. Deras företag för finsnickeri heter Lev-Ka, som de första bokstäverna i deras förnamn, en symbol för deras bärande relation.

De gav sig iväg från Ungern med en släpkärra fullastad med verktyg. De var på väg till lilla Laxne i Sverige, där Katalin hade en väninna. Väl framme tog bensinen slut. Allting var stängt.

- Inte visste vi att midsommar var så stort i Sverige, säger Levente Orbán som kom till Sverige -99.

Katalin Tkalecz kom hit redan -96. Levente och Katalin drev tidigare ett snickeri i Ungern med fyra anställda. Katalin skötte ekonomin men lärdes

upp i snickeriets konst av sin nuvarande sambo.

- Jag trodde att jag skulle stanna ett år i Sverige men det blir bara fler och fler, säger Katalin.

Flytten till Sverige

Så småningom kom tanken att flytta hit för gott. Katalin hade kollat marknaden lite och det var konstlådorna i trä som först blev efterfrågade. Det var krångel med tullen i Ungern, papper efter papper som visade sig vara fel papper.

- Men dom hade skojigt i tullen när dom såg oss åka iväg fullastade, skrattar Levente.

Nils-lennart Andersson i Laxne gav det första större jobbet. Hans företag

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

Traditionsbyggen blev en god samarbetspartner. Det var ytterdörrar och innerdörrar och kilformade golv enligt gammal metod som följer stockarnas form.

- Vi hade tur med Nils-Lennart så vi fick komma igång, säger Levente.

Kundkontakt

Jobben sprids mun mot mun.

Folk ser att det är kvalité och förtroende uppstår.

Annonser har däremot inte fungerat. Det blir en helt annan kontakt när kunden kan referera till egna synintryck. Så har företaget en hemsida på nätet.

Inga-Lill

Lennmark i Laxne har också varit till stor hjälp. De hyrde bostad i hennes hus några år. Levente och Katalin känner att de har kompisar runt omkring som är trevliga mot dem. Levente kommer osökt in på hur flyktingar behandlas i Sverige.

Bygga utan bidrag

- Nånstans kan man förstå människan, utbrister han.

Han talar om kritiken mot människor som kommer hit från andra länder och gör ingenting, bara driver på gatorna. Själva har Levente och Katalin jobbat hårt och betalat skatt. De har byggt upp hela verksamheten utan bidrag och det var inte lätt.

- De stora maskinerna har vi köpt i Sverige, fortsätter Levente. - Små verktyg som bormaskiner och handsåg

tog vi med från Ungern.

De hyr lokaler i Laxne gamla fjäderfabrik. Först fick de tillgång till en liten del av byggnaden sedan större och större. Tre år tog de ut så låg lön att de nätt och jämt överlevde och naturligtvis hade de ingen semester. Nu finns det däremot ekonomiskt utrymme för

löner.

Maskin för maskin

Levente och Katalin tycker det är svårt att vara egen företagare i Sverige. De ville först bygga upp firman maskin för maskin, sen ta lån som de hade god tacksning för. Levente tycker att det är bättre att spara lite pengar och

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

se till att man har jobb innan man tar lån, detta för att undvika konkurs. En del tar lån och investerar för hårt i början. Det har Levente sett.

Inte bråka

Katalin är utbildad barnmorska och sjuksköterska i Ungern. Hon har jobbat en period inom hemtjänsten i Gnesta, där hon trivdes jättebra. Nu är hon sjukskriven men arbetstränar i snickeriet.

- Det blev för stressigt inom hemtjänsten när kommunen sparade personal, säger Katalin. - Vi fick jobba två stycken i stället för tre.

Så föll hon på axeln i en trappa. En arbetsskada alltså, men hon vill inte bråka. Det återkommer flera gånger i

vårt samtal: de vill inte bråka, det tar bara en massa tid och energi. Är det priset man får betala, tänker jag, om man till varje pris vill visa att man är lojal med sitt nya hemland?

Leverans i rätt tid

De sista två åren har Levente jobbat själv. Vissa handtag får han hjälp med av någon vän eller av Katalins son.

Hon har två barn en pojke och en flicka 22 och 24 år gamla.

- Hur blev ni ett par? Du var alltså gift sedan tidigare, frågar jag Katalin?

- Vi jobbade så bra tillsammans och redan i Ungern kände vi för varandra, svarar hon.

Det är Katalins son som har byggt upp deras hemsida, men de har enda sedan tiden i Ungern varit noga med att fotografera och dokumentera sina arbeten. Det märks tydligt att de är medvetna om hur skört ett förtroende är, hur noga man måste vara för att det ska byggas upp.

- Det går för lätt att sjukskriva sig i Sverige, säger Levente. - Vi vill hålla tiderna, inte komma sent med leveranserna.

Varje detalj är unik

- Blir du inte lite stolt av att kunna bygga sånt här, frågar jag?

- Jo, jag är självklart jättenöjd, när jag har fått en beställning efter en bild eller en liten ritning, svarar Levente, - så gör jag något som stämmer med kundens önskan.

Det är det som är den drivande utma-

(Fortsättning nästa sida)

(från föregående sida)

ningen: att göra allting efter beställning utan standardmått. Det går fortare att arbeta efter standardmått, det är också enklare, men mindre intressant tycker Levente. Ibland får de ett helt köksjobb just därför att de lovar att lösa en detalj som rummet kräver. Det kan vara ett snett tak eller ett oväntat utrymme att skapa något funktionellt och vackert av. Det handlar om respekt för kunden. Kundens behov ska styra utmaningarna, slår Levente fast.

- Jag har gjort varje detalj unik, fortsätter han, - och det uppskattar ofta kunden.

Bojkottade p3

Levente och Katalin trivs bra i Sverige: skog, vatten, bra luft, men Katalin tycker att det kunde vara varmare och ljusare på vintern. De bjuder hit sina vänner och föräldrar från Ungern, men de första tre åren hade de varken semester eller gäster.

- Saknar ni Ungern, frågar jag?

De blir tysta i eftertanke.

- Ibland, säger Levente - Katalin mer än jag.

Det här med språket är inte så lätt. Det är de överens om. När Katalin ska berätta något på svenska, tycker hon inte att hon känner sig hemma i orden och nyanserna. Läsa svenska var en omöjlighet för Levente de tre första åren. Då bojkottade han P3 och lyssnade på radions pratkanaler i verkstan i stället och så uppmärksammade

han sina kunders tal. Som språklig ventil har de som väl är tillgång till några ungrare, som de gärna umgås med.

Solade på fågelön

På fritiden tyckte Katalin om att åka slalom eller vindsurfa, men ingendera kan hon göra nu för sin arbetsskada. Annars fylls den lilla fritiden av fika, promenader och simning.

- När hela familjen simmade ut till fågelön i Klämningen för att sola och sen simma tillbaka, då var alla på stranden livrädda, skrattar Levente. Jag känner igen mig i vår svenska mentalitet, men bestämmer mig ändå för att skratta med.

Petter Wingren

*Vilka byggen håller långsiktigt
och vilka inte?*

Bibelord

De skall bygga hus och bo i dem,
odla vingårdar och äta deras frukt.

Jes 65:21

Jag skall vaka över dem med
välvilja och föra dem tillbaka till
detta land. Jag skall bygga upp dem,
inte bryta ner. Jag skall plantera
dem, inte rycka upp.

Jer 24:6

"Jag skall riva ner detta tempel som
är byggt av människohand och på
tre dagar bygga upp ett annat som
inte är gjort av människohand."

Mark 14:58

Den som kommer till mig och hör
mina ord och handlar efter dem -
vem han är lik, det skall jag visa er.
Han är lik en man som när han
bygger ett hus gräver djupt och
lägger grunden på berg. När floden
svämmar över vräker sig vattnet
mot huset men förmår inte rubba
det, eftersom det är väl byggt.

Luk 6:47-49

Därför skall ni trösta och bygga upp
varandra, så som ni ju också gör.

1 Thess 5:11

BYGGA

Livet är ett gigantiskt nybygge. Petter Wingren

Under mina 85 år har jag förflyttat mig tre kilometer utefter Klämmingens östra strand. Sive Karlsson

Själv kan jag peka på 8 - 9 generationer som trampat runt på den lilla fläck som jag kallar min hembygd. Sive Karlsson

De får bygga vår nya aktiva kyrka i Daga församling. Det blir ingen enkel resa mot målet. Sarah Kinberg

Jag borde blicka framåt mot målet oftare. Sarah Kinberg

Den som slutar bygga för att inte målet är inom räckhåll, är inte längre jordens salt. Orvar Jansson

Innerst inne är vi ju så rädda. Att vara onåbar är enklaste vägen genom dagen. Orvar Jansson

Jag trodde att jag skulle stanna ett år i Sverige men det blir bara fler och fler. Katalin Tkalecz

Vi vill hålla tiderna, inte komma sent med leveranserna. Levente Orbán